

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

5 juni 2023

Verwijzende rechter:

Sąd Okręgowy w Warszawie (Polen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

27 januari 2023

Verzoekende partij:

KCB

MB

Verwerende partij:

BNP Paribas Bank Polen

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Vordering tot vaststelling van de nietigheid van een kredietovereenkomst en tot betaling van een geldsom wegens een onverschuldigde betaling, ten bedrage van de betaalde krediettermijnen

Voorwerp en rechtsgrondslag van de verwijzing

Uitlegging van artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten; rechtsgrondslag: artikel 267 VWEU

Prejudiciële vraag

Moeten artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten en het doeltreffendheids- en het gelijkwaardigheidsbeginsel aldus worden

uitgelegd dat zij in de weg staan aan een rechterlijke uitlegging van een nationale regeling volgens welke:

1. de consument zijn aanspraken die voortvloeien uit de aanwezigheid van oneerlijke bedingen in een overeenkomst niet effectief tegen de handelaar geldend kan maken zolang hij niet heeft verklaard dat hij er niet mee instemt dat de oneerlijke bedingen in stand blijven, dat hij ermee instemt dat deze niet van toepassing zijn en dat hij de gevolgen daarvan, waaronder mogelijk de nietigheid van de gehele overeenkomst, begrijpt en aanvaardt,
2. de consument een op basis van oneerlijke bedingen in de overeenkomst onverschuldigd verrichte prestatie niet daadwerkelijk van de handelaar kan terugvorderen zolang hij de bovengenoemde verklaring niet heeft afgelegd,
3. de vordering van de consument tot vergoeding van de prestatie die op basis van een oneerlijk beding onverschuldigd is verricht, niet opeisbaar is zolang hij de bovengenoemde verklaring niet heeft afgelegd,
4. de handelaar jegens de consument geen wettelijke verdragingsrente verschuldigd is zolang hij niet op de hoogte is van de bovengenoemde verklaring van de consument?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie: artikel 169, lid 1

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie: artikel 38

Richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten (PB 1993, L 95, blz. 29): vierde, eenentwintigste en vierentwintigste overweging; artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 (grondwet van de Republiek Polen van 2 april 1997): art. 76 (beginsel van consumentenbescherming).

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (wet van 23 april 1964, burgerlijk wetboek (Dz. U. nr. 16, volgnr. 93, zoals gewijzigd: hierna: „burgerlijk wetboek”)

Een rechtshandeling die in strijd is met de wet of bedoeld is om de wet te omzeilen, is nietig, behoudens een andersluidende relevante bepaling, met name indien daarin wordt vastgesteld dat de ongeldige bepalingen van de rechtshandeling worden vervangen door de relevante bepalingen van de wet (artikel 58,§ 1).

Bedingen van een consumentenovereenkomst waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, binden de consument niet indien zijn rechten en verplichtingen daarin worden vastgesteld op een wijze die in strijd is met de goede zeden en een grove schending van zijn belangen vormt (oneerlijke bedingen). Dat geldt niet voor de bepalingen die de voornaamste prestaties van de partijen vastleggen, waaronder de prijs of de vergoeding, indien deze eenduidig zijn geformuleerd (artikel 385¹, § 1).

Indien een beding de consument overeenkomstig § 1 niet bindt, blijven partijen gebonden door de overeenkomst zonder dat beding (artikel 385¹ § 2).

De vraag of een beding in overeenstemming is met de goede zeden wordt beoordeeld aan de hand van het tijdstip waarop de overeenkomst is gesloten, rekening houdend met de inhoud van de overeenkomst, de omstandigheden waarin de overeenkomst is gesloten alsook de overeenkomsten die in verband staan met de overeenkomst waarvan de bepaling wordt beoordeeld (artikel 385²).

Eenieder die zonder rechtsgrondslag ten koste van een ander een vermogensvoordeel heeft verkregen, is verplicht het voordeel in natura af te staan en, als dat niet mogelijk is, de waarde ervan terug te betalen (artikel 405).

Het bepaalde in de voorgaande artikelen is met name van toepassing op een onverschuldigde prestatie (artikel 410, § 1).

Een prestatie is onverschuldigd wanneer degene die deze heeft verricht daartoe niet verplicht was of daartoe niet verplicht was jegens degene voor wie hij deze prestatie heeft verricht, of wanneer de grondslag voor de prestatie is weggefallen of het beoogde doel van de prestatie niet is verwezenlijkt, of wanneer de tot de prestatie verplichtende rechtshandeling ongeldig was en niet na de verrichting geldig is geworden (artikel 410, § 2).

Wanneer de termijn voor de verrichting van de prestatie niet is vastgesteld of niet uit de aard van de verbintenis voortvloeit, moet de prestatie onverwijld worden verricht nadat de schuldenaar daartoe is aangemaand (artikel 455).

Indien de schuldenaar achterstand heeft bij de betaling van een geldelijke prestatie, kan de schuldeiser vertragingsrente vorderen, ook al heeft hij geen schade geleden en is de achterstand te wijten is aan omstandigheden die niet aan de schuldenaar kunnen worden toegerekend (artikel 481, § 1).

[bedrag van de vertragingsrente] (art. 481, § 2).

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 1 In 2007 hebben verzoekers met de rechtsvoorganger van verweerster een kredietovereenkomst gesloten voor een bedrag van CHF 128 035,51 ter financiering van de aankoop van een woning. In de overeenkomst was bepaald dat

voor een bedrag van maximaal 300 000 PLN krediet kon worden opgenomen; het krediet diende te worden afgelost door overmaking naar een bankrekening in CHF, waarop alleen geld in deze valuta werd gecrediteerd. In de voorwaarden voor kredietproducten was bepaald dat indien het krediet op instructie van de kredietnemer moest worden uitbetaald in een andere valuta dan de valuta van het krediet, dit gebeurde na omrekening van de valuta door de bank tegen de bij de bank geldende aan- en verkoopkoers. In het geval er op de in de valuta van het krediet aangehouden rekening van de kredietnemer onvoldoende middelen stonden om de uit de overeenkomst voortvloeiende schulden af te lossen, kon de bank een andere rekening van de kredietnemer debiteren, in voorkomend geval na uitvoering van een valutawissel.

- 2 Op 1 februari 2021 hebben verzoekers bij de verwijzende rechter tegen de bank een vordering ingediend tot nietigverklaring van de kredietovereenkomst van 2007 en tot veroordeling van verweerster tot betaling aan hen van 12 345,55 PLN en 69 589,67 CHF (tegenwaarde van de tot op heden terugbetaalde krediettermijnen), vermeerderd met de wettelijke verdragingsrente. Op 29 september 2022 hebben verzoekers schriftelijke verklaringen ingediend waarin zij stelden dat de bedingen van de kredietovereenkomst betreffende de conversie van het kredietbedrag in CHF en in PLN onrechtmatig (misbruik) waren en dat zij daarom een vordering tegen de bank hadden ingesteld. Daarenboven bevestigden verzoekers dat zij waren geweest op het oneerlijke karakter (misbruik) van de conversiebedingen, de mogelijkheid dat de rechtbank de overeenkomst nietig zou verklaren en de gevolgen van nietigheid, in het bijzonder de verplichting van de partijen bij de overeenkomst om de verrichte prestaties onderling te restitueren of de mogelijkheid om gebruik te maken van retentie of verrekening. Ook is het mogelijk een vordering in rechte in te stellen ter verkrijging van een zogeheten vergoeding voor het gebruik van kapitaal. Ter terechtzitting van 27 januari 2023 heeft de verwijzende rechter verzoekers geïnformeerd over de gevolgen wanneer bedingen van de kredietovereenkomst als oneerlijk worden aangemerkt en over de gevolgen van de nietigheid van de overeenkomst. De informatie die hij gaf was identiek aan de informatie in de verklaring van 29 september 2022.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 3 Verzoekers zijn van mening dat de kredietovereenkomst oneerlijke bedingen bevat en daardoor nietig is, en dat verweerster hun daarom alle uit hoofde van de overeenkomst ontvangen prestaties moet terugbetalen. Verweerster heeft daarentegen geconcludeerd tot afwijzing van de vordering en heeft erop gewezen dat de kredietovereenkomst geldig was en geen oneerlijke bedingen bevatte en dat verzoekers jegens haar geen onverschuldigde prestatie hadden verricht.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 4 Volgens de rechter vormen de bepalingen van de kredietovereenkomst met betrekking tot de wijze van uitbetaling van het krediet en de wijze van

terugbetaling van de krediettermijnen oneerlijke bedingen. Voor zover zij bepalen dat de conversie bij een betaling dan wel terugbetaling in PLN geschiedt op basis van de wisselkoers die wordt vastgesteld door de bank, geven zij verweerster volledige vrijheid om de inhoud van de prestaties van partijen vorm te geven. Daarenboven bevat de overeenkomst een extra voorbehoud betreffende het bedrag dat maximaal aan de kredietnemers wordt uitgekeerd, maar noemt de overeenkomst geen minimumbedrag dat aan de kredietnemers moet worden uitbetaald. Een dergelijke verregaande discrepantie tussen de rechten en verplichtingen die uit deze bedingen voortvloeien, betekent dat zij in strijd zijn met de eisen van goede trouw, en dat het evenwicht tussen de uit de overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen van de partijen ten nadele van de consument aanzienlijk wordt verstoord (artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13). Hoewel de bedingen betrekking hebben op het eigenlijke voorwerp van de overeenkomst, zijn ze niet duidelijk en begrijpelijk geformuleerd (artikel 4, lid 2, van richtlijn 93/13). Bovendien is niet afzonderlijk over deze bedingen onderhandeld (artikel 3, leden 1 en 2, van richtlijn 93/13) en zijn zij opgenomen in een tussen een handelaar en een consument gesloten overeenkomst.

- 5 Volgens de verwijzende rechter kan de overeenkomst zonder de oneerlijke bedingen in beginsel niet bindend blijven (artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13), met name wat betreft de contractuele bepalingen inzake de wijze van terbeschikkingstelling van het krediet. De kredietovereenkomst sloot de mogelijkheid om het krediet in CHF uit te betalen niet uit. In de praktijk bestond die mogelijkheid gezien de omstandigheden van het onderhavige geval echter niet, aangezien de middelen van het krediet moesten worden overgemaakt naar de bankrekening die was opgegeven door de verkoper van het onroerend goed, dat de eisers van hem hadden gekocht voor een bedrag in PLN. Wanneer het in de praktijk onmogelijk is om middelen van het krediet op te nemen in CHF, houdt dat in dat het doel van de kredietovereenkomst (de financiering van de kosten voor de aankoop van een woning) niet kan worden bereikt. De overeenkomst kon derhalve niet worden uitgevoerd, omdat het voor de bank onmogelijk was om het kredietbedrag uit te betalen. In deze situatie moet volgens de verwijzende rechter worden geconcludeerd dat de overeenkomst nietig is (artikel 58, lid 1, van het burgerlijk wetboek), hetgeen betekent dat de partijen elkaar alle uit hoofde van de overeenkomst verrichte prestaties moeten terugbetalen (artikel 405 juncto artikel 410, lid 1, van het burgerlijk wetboek). De bank moet verzoekers dus met name de tegenwaarde van alle aflossingen van het krediet terugbetalen, vermeerderd met de wettelijke rente vanaf het moment waarop zij te laat was met terugbetalen (artikel 481, leden 1 en 2, van het burgerlijk wetboek). Volgens een andere opvatting in de rechtspraak, die niet door de rechter wordt gedeeld, kan een kredietovereenkomst op naam ondanks de schrapping van oneerlijke bedingen uit deze overeenkomst worden uitgevoerd. Aangezien het bedrag van de lening is vastgesteld in CHF, kan de mogelijkheid om het krediet direct in vreemde valuta te betalen niet worden uitgesloten met het argument dat de kredietnemer zich ertoe heeft verbonden om de verkoper van het onroerend goed een bedrag in PLN te betalen. De overeenkomst voor de koop van een onroerend goed kan als afzonderlijke overeenkomst niet relevant zijn voor de juridische beoordeling van

de kredietovereenkomst. Aangezien de kredietovereenkomst na verwijdering van de oneerlijke bedingen in het geheel niet voorzagt in de mogelijkheid om het krediet in PLN uit te betalen, vormt het aan verzoekers uitbetaalde bedrag een onverschuldigde betaling, die zij moeten terugbetalen. Aangezien zij het in de overeenkomst vastgestelde kredietbedrag de facto niet hadden ontvangen, waren zij echter niet verplicht eventuele krediettermijnen terug te betalen. Indien de overeenkomst zonder de oneerlijke bedingen in stand blijft, vormen alle prestaties van de partijen onverschuldigde prestaties die moeten worden terugbetaald. Dit standpunt moet echter niet onvoorwaardelijk worden verworpen. Dit is van wezenlijk belang voor het geval ervan wordt uitgegaan dat richtlijn 93/13 niet van toepassing is op de wederzijdse vorderingen van partijen in het geval de overeenkomst nietig wordt verklaard. Het staat namelijk buiten kijf dat richtlijn 93/13 van toepassing is op de wijze waarop restitutievorderingen tussen partijen worden geregeld, zoals onder meer naar voren komt uit het arrest van het Hof van 21 december 2016, Gutiérrez Naranjo (C-154/15, C-307/15 en C-308/15), waarin juist deze problematiek aan bod kwam. In dat arrest oordeelde het Hof dat artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13 zich verzet tegen nationale rechtspraak die de terugbetalingsplicht die voortvloeit uit het vastgestelde oneerlijke karakter van een beding in een overeenkomst, in de tijd beperkt (punt 74).

- 6 De gestelde prejudiciële vraag, waarvoor de verwijzende rechter een bevestigend antwoord voorstelt, betreft de uitlegging van artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13. Volgens vaste rechtspraak van het Hof is deze bepaling dwingend van aard (zie arrest van het Hof van 14 juni 2012, C-618/10, Banco Espanol de Crédito, SA, punt 40). Dit betekent vooral dat als een nationale rechter een oneerlijk beding in een overeenkomst opmerkt, hij verplicht is om ambtshalve vast te stellen dat dit beding de consument niet bindt. Er is echter één uitzondering op deze regel. De consument kan namelijk beslissen dat hij door een oneerlijk beding wenst te worden gebonden, zodat de overeenkomst volledig in stand blijft (zie arrest van het Hof van 29 april 2021, C-19/20, Bank BPH, punten 94-95).
- 7 Deze uitzondering en het aan de consument toegekende recht om een oneerlijk beding te bevestigen stonden aan de basis van de verschillen in de rechtspraak van de Poolse gerechten. De eerste benadering bij de beoordeling van de juridische aard van de beslissing van de consument om een oneerlijk beding te handhaven, gaat ervan uit dat uit het dwingende karakter van artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13 volgt dat een oneerlijk beding de consument ex tunc niet bindt en dat de rechter verplicht is dit beding uit de overeenkomst te laten, ongeacht de standpunten van de partijen. De nationale rechter moet vaststellen dat het beding alleen van kracht blijft als de consument ermee heeft ingestemd om eraan gebonden te zijn. De verklaring waarmee de consument een oneerlijk beding bevestigt vormt een materiële rechtshandeling met ex tunc werking en bevestigt een overeenkomst die vanaf het begin gebrekkig was. De consument is echter niet verplicht om een verklaring af te leggen [zie de uitspraak van de Sąd Najwyższy (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Polen), van 20 oktober 2018, II CZP 898/22]. De tweede, tegenovergestelde benadering gaat in wezen uit van het standpunt dat een oneerlijk beding van meet af aan van rechtswege, ten gunste van

de consument, ongeldig is, en de consument naderhand met kennis van zaken en vrijwillig met het beding kan instemmen en aldus de geldigheid met terugwerkende kracht kan herstellen. Volgens deze opvatting kan de nationale rechter echter pas beoordelen of een oneerlijk beding de consument bindt nadat de consument een overeenkomstige verklaring heeft afgelegd. Aangezien de werking van een oneerlijk beding afhangt van de beslissing van de consument, is de consument vooralsnog niet aan het beding gebonden zolang hij deze beslissing niet heeft genomen. Indien daarentegen het oneerlijke beding van wezenlijk belang is voor het bestaan van de gehele overeenkomst, is de gehele overeenkomst bijgevolg vooralsnog onverbindend. Zolang de consument niet heeft besloten of het oneerlijke beding in stand moet blijven, kan geen van beide partijen effectief aanspraak maken op nakoming van de prestatie uit hoofde van de overeenkomst of op teruggave van de prestatie die is geleverd bij de nakoming van het oneerlijke beding in de overeenkomst, aangezien vóór de beslissing van de consument niet bekend is of het beding de partijen bij de overeenkomst bindt of niet. Wanneer de consument daarentegen zorgvuldig over zijn rechten wordt geïnformeerd, waarna hij verklaart dat hij niet instemt met de bevestiging van het oneerlijke beding en de gevolgen daarvan aanvaardt (waaronder de mogelijke ongeldigheid van de overeenkomst), betekent dit dat de voorlopige onverbindendheid ten einde komt. In dat geval is het oneerlijke beding *ex tunc* niet bindend en moeten alle prestaties die op basis van dit beding zijn verricht, worden terugbetaald. Deze benadering sluit volgens de verwijzende rechter beter aan bij de doelstellingen van richtlijn 93/13, terwijl de andere benadering leidt tot het risico van gevolgen die in strijd kunnen zijn met de artikelen 6, lid 1, en 7, lid 1, van deze richtlijn. Aangezien de nationale rechter niet alle consequenties uit het bestaan van oneerlijke bedingen in een overeenkomst kan trekken zonder dat de consument tevoren een verklaring aflegt, houdt dat in dat de omvang van de bescherming die hem door richtlijn 93/13 wordt geboden, wordt beperkt. De richtlijn verplicht de consument namelijk niet om enigerlei handeling (met inbegrip van verklaring met een bepaalde inhoud) te verrichten en verbindt geen negatieve gevolgen voor de consument aan het nalaten van dergelijke handelingen. Het Hof heeft juist steeds verklaard dat oneerlijke bedingen de consument niet binden en daarom moeten worden geacht nooit te hebben bestaan (zie het arrest van het Hof van 21 december 2016, Gutiérrez Naranjo, C-154/15, C-307/15 en C-308/15, punt 61). Artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13 is namelijk dwingend van aard, hetgeen betekent dat de nationale rechter ambtshalve moet vaststellen dat de consument niet door de oneerlijke bedingen in de overeenkomst gebonden is. Het Hof heeft echter reeds in punt 28 van zijn arrest van 21 februari 2013, Banif Plus Bank, (C-472/11) verklaard dat „de door de richtlijn bepaalde bescherming slechts volledig doeltreffend is indien de nationale rechter die ambtshalve heeft vastgesteld dat een beding oneerlijk is, hieruit alle consequenties kan trekken zonder te wachten tot de consument die van zijn rechten in kennis is gesteld, opmerkingen indient waarmee hij om nietigverklaring van dit beding verzoekt” (zie ook arresten van het Hof van 30 mei 2013, Jörös, C-397/11, punt 42, en 30 mei 2013, Asbeek Brusse en de Man Garabit, C-488/11, punt 50). Dit betekent dat de consument het recht heeft om te beslissen dat hij de oneerlijke bedingen bevestigt, maar niet verplicht is om een

dergelijke verklaring af te leggen. Bijgevolg is het niet toegestaan om voor de consument negatieve gevolgen te verbinden aan het feit dat hij geen dergelijke verklaring heeft afgelegd of dat hij deze verklaring op een later tijdstip heeft afgelegd dan door de nationale rechter wordt aangenomen.

- 8 Evenwel leidt de rechterlijke praktijk die de consument dwingt een verklaring met een specifieke inhoud af te leggen, ertoe dat een consument die deze verplichting niet nakomt, in de praktijk – ondanks de oneerlijke bedingen in de overeenkomst waarbij hij partij is – geen rechtsbescherming kan krijgen. Deze bescherming wordt ook beperkt in de situatie waarin de nationale rechter een dergelijke verklaring door de consument als voorwaarde stelt voor de vaststelling dat de vordering van de consument tot terugbetaling van de op grond van een oneerlijk beding onverschuldigd verrichte prestatie opeisbaar is en dat de handelaar een betalingsachterstand heeft. Het is belangrijk om hier de complicaties op te merken die zich in de praktijk voordoen. Het komt namelijk voor dat de gerechten de eigen verklaringen van consumenten niet accepteren en hen verplichten deze verklaringen af te leggen op formulieren met een specifieke inhoud. Daarenboven worden in de afzonderlijke gerechten aanwijzingen en verklaringsformulieren met verschillende inhoud gebruikt, waardoor het gerecht in tweede aanleg de verklaring die de consument in eerste aanleg heeft afgelegd soms als onjuist of onvoldoende beschouwt. In het geval van een schriftelijke verklaring van de consument eisen sommige gerechten bovendien dat een kopie van de verklaring aan de handelaar wordt betekend; zolang dat niet is gebeurd, is de vordering van de consument niet opeisbaar. Dit heeft in de praktijk belangrijke gevolgen. Aangezien de vordering van de consument pas opeisbaar wordt op het moment dat de consument een voor de nationale rechter aanvaardbare verklaring met inhoud indient en de handelaar vertraging oploopt bij de nakoming ervan, hangt de omvang van de vordering tot terugbetaling af van de datum van de verklaring van de consument. De opheldering van deze vraag is van groot belang voor het onderzoek van de onderhavige zaak. Naargelang van de datum (datum van indiening van de vordering, datum van betekening van de vordering aan verweerder, datum van indiening van de vordering) die moet worden beschouwd als de datum waarop de vordering van verzoekers opeisbaar is geworden, verschilt de beslissing van de verwijzende rechter over de datum vanaf wanneer rente aan verweerder moet worden toegekend.
- 9 De mogelijkheid om de omvang van de aanspraken op terugbetaling van de consument te beperken, doet twijfels rijzen over de vraag of dit niet in strijd is met het doeltreffendheidsbeginsel. In een situatie waarin een aanspraak op vergoeding van een onverschuldigd verrichte prestatie in beginsel ontstaat nadat een verzoek tot betaling is gedaan (artikel 455 van het burgerlijk wetboek), lijkt het tevens in te druisen tegen het gelijkwaardigheidsbeginsel wanneer extra eisen worden opgelegd aan consumenten die hun wegens oneerlijke bedingen in hun overeenkomsten ontstane rechten doen gelden. Bovendien mag de consument, zolang zijn vordering niet opeisbaar is, deze niet verrekenen met de vordering van de handelaar op die consument (artikel 498, § 1 van het burgerlijk wetboek). De onduidelijkheid over het moment waarop de vordering van de consument

opeisbaar wordt, bemoeilijkt ook de vaststelling van het exacte bedrag van de vordering van de consument: wanneer de schuldenaar zijn in een vreemde valuta (in dit geval in CHF) uitgedrukte schuld wil voldoen, wordt de waarde van de vreemde valuta namelijk bepaald aan de hand van de gemiddelde wisselkoers die de nationale bank van Polen bekendmaakt op de dag dat de vordering opeisbaar is (artikel 358 § 2 van het burgerlijk wetboek).

- 10 De verwijzende rechter stelt geen vraagtekens bij het belang dat de consument wordt geïnformeerd over de gevolgen wanneer oneerlijke bedingen uit de overeenkomst worden verwijderd. De verplichting om deze informatie te verstrekken volgt rechtstreeks uit punt 99 van het arrest van het Hof in zaak C-19/20, Bank BPH. Het lijkt echter in strijd met de doelstellingen van de richtlijn wanneer de doeltreffendheid en de omvang van het recht van verhaal van de consument worden beperkt door de noodzaak om de consument bovengenoemde informatie te verstrekken en ervoor te zorgen dat hij deze begrijpt. Ook mag het recht van de consument om oneerlijke bedingen te aanvaarden (hetgeen hem misschien helemaal niet interesseert) hem niet in een slechtere rechtspositie plaatsen dan wanneer hij dat recht helemaal niet had.

WERKDOCUMENT